

Anu Henriksson

YRITYSTOIMINTA HELSINGISSÄ 2016

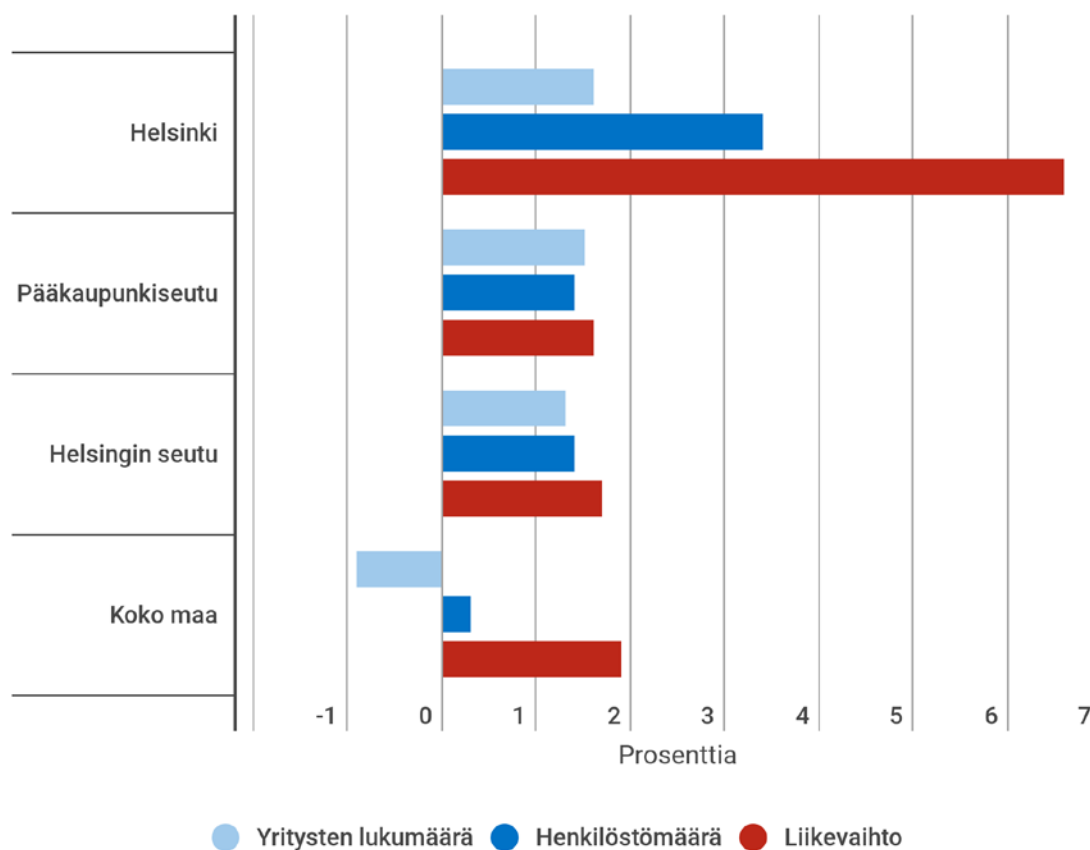
Sisällys

1. Yritysten kasvun vuosi Helsingissä	3
2. Suuryritysten merkitys työllistäjinä merkittävä	7
3. Hallinto- ja tukipalvelujen toimiala Helsingin suurin työllistäjä	8
4. Ulkomaalaisomisteiset yritykset vahvistuivat	10
5. Aloittaneiden yritysten määrä ennallaan	11
6. Yrittäjyysaste Helsingissä pienempi kuin koko maassa	13
Yhteenveto	14
Liitetaulukot	16
Laatuseloste	15

1. Yritysten kasvun vuosi Helsingissä

Sekä yritysten lukumäärä, henkilöstömäärä että yhteenlaskettu liikevaihto kasvoivat Helsingissä ja koko seudulla (Kuvio 1.). Helsingissä yritysten yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi vuonna 2016 edellisvuoteen verrattun 6,6 prosenttia, nopeammin kuin yritysten määrä ja henkilöstömäärä. Myös koko seudun yritykset kasvoivat, mutta eivät yhtä voimakkaasti kuin Helsingissä. Tilastokeskuksen alueittaisen suhdannepalvelun mukaan Helsingin seudun suhdannekehitys jatkuu vielä ainakin vuoden 2018 alkupuolellakin.

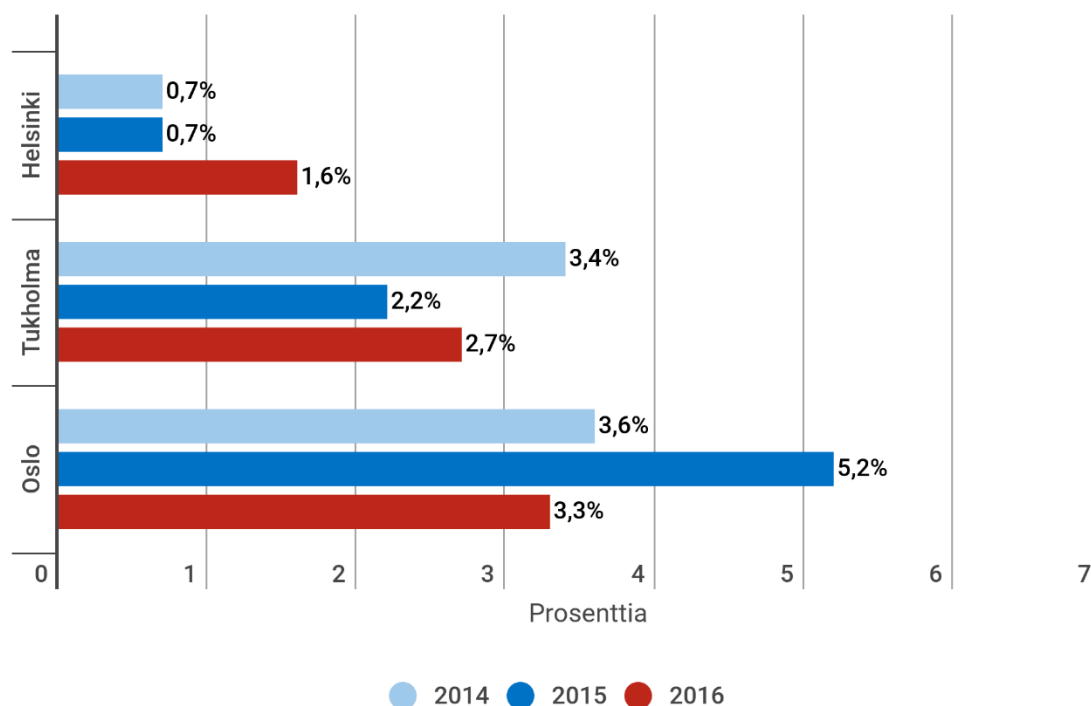
Kuvio 1. Yritysten lukumäärän, henkilöstömäärän ja liikevaihdon muutos edellisestä vuodesta (2015–2016)

Lähde: Tilastokeskuksen Yritys- ja toimipaikkarekisterin vuositilasto.

Vaikka yritystoiminnan kasvu oli vuonna 2016 Helsingissä muuta maata ja seutua voimakkaampaa, oli Helsingin yritysmäärän kasvu heikompi kuin esimerkiksi Tukholmassa ja Oslossa. Vuonna 2016 yritysten määrä kasvoi Helsingissä 1,6 prosenttia, Tukholmassa 2,7 prosenttia ja Oslossa 3,3 prosenttia (ks. Kuvio 2).

Kuvio 2. Yritysten määrän muutos pohjoismaisissa pääkaupungeissa vuosina 2014–2016

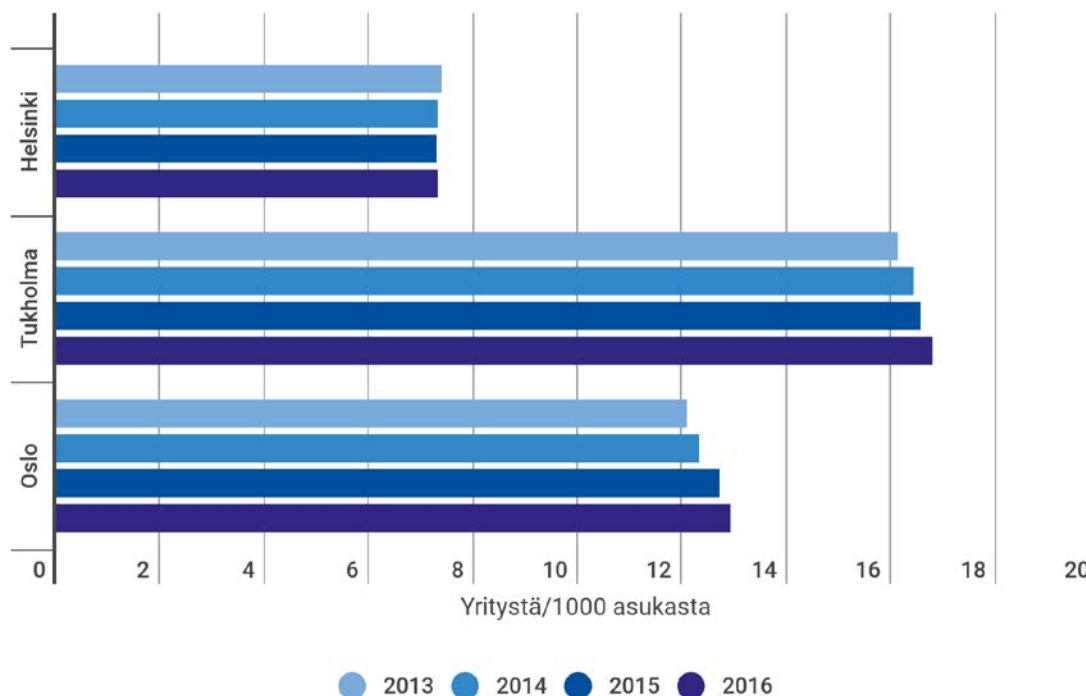

Lähteet: Tilastokeskus, Statistiska centralbyrån ja Oslo kommune.

Vuonna 2016 Helsingissä toimi 45 934 liikeyritystä Tilastokeskuksen alueellisen yritystoimintatilaston mukaan. Suomen kaikista yrityksistä 13 prosentilla oli vähintään yksi toimipaikka Helsingissä. Pohjoismaisessa vertailussa nähdään, että Ruotsin yrityskenttä on yhtä keskittynyt pääkaupunkiin Tukholmaan, mutta sen sijaan Norjassa jopa yli viidennes (21 %) maan yrityksistä sijaitsee Oslossa. Oslo on rooli yritystoiminnan keskittymänä on siis suurempi kuin Helsingin. Suomessa pääkaupungin osuus maan kaikkien yritysten henkilöstöstä oli 18 prosenttia ja liikevaihdosta 21 prosenttia. Pääkaupunkiseudun yhteinen osuus koko maan yrityksistä oli 20 prosenttia, yritysten henkilöstömäärästä 30 ja liikevaihdosta 39 prosenttia. (Ks. Liitetaulukko 2.)

Kun yritysmäärää suhteutetaan väkilukuun, on Helsingin yritysten määrä pysynyt ennallaan (ks. Kuvio 3.). Vertailussa muihin pohjoismaisiin pääkaupunkeihin Helsingin suhdeluku on varsin pieni.

Kuvio 3. Aktiivisten yritysten määrä suhteessa pääkaupunkien väkilukuun vuonna 2016

Lähteet: Tilastokeskus, Statistiska centralbyrån, Oslo kommune ja Statistisk sentralbyrå.

Hallinto- ja tukipalveluyrityksissä henkilöstömäärä kasvoi voimakkaammin

Kaikkien helsinkiläisyriyten yhteenlaskettu henkilöstömäärä vuonna 2016 oli 254 552, mikä oli 3,4 prosenttia edellisvuotta korkeammalla tasolla eli yhteensä henkilöstömäärä kasvoi 8 466 henkilöllä. Positiivinen kehitys on koko Helsingin seudun suhdannetietoja katsottaessa jatkunut vuodelle 2018 saakka. Henkilöstömäärä on vuodesta 2015 vuoden 2018 kesäkuuhun kasvanut noin yhdeksän prosenttia.

Henkilöstömäärä kasvoi vuonna 2016 vahvimmin hallinto- ja tukipalvelutoiminnan yrityksissä (15 prosenttia verrattuna vuoteen 2015), kiinteistöalan (8,1 %), rahoitus- ja vakuutustoiminnan (7,9 %) sekä rakentamisen alan (4,6 %) yrityksissä. Samat toimialat vastaavat myös henkilöstömäärien suurimmasta määrällisestä kasvusta. Hallinto- ja tukipalveluiden toimiala kasvoi 5 000 henkilöllä, Kiinteistö- ja maisemanhoito- sekä työllistämispalveluita tarjoavat yritykset kasvoivat 3 100 ja 2 400 henkilöllä. Rahoitus- ja vakuutustoiminnassa, erityisesti rahoituspalvelujen alalla henkilöstömäärä kasvoi 1 400 ja rakennusalan yritysten henkilöstömäärä 930 henkilöllä. (ks. kuvio 4)

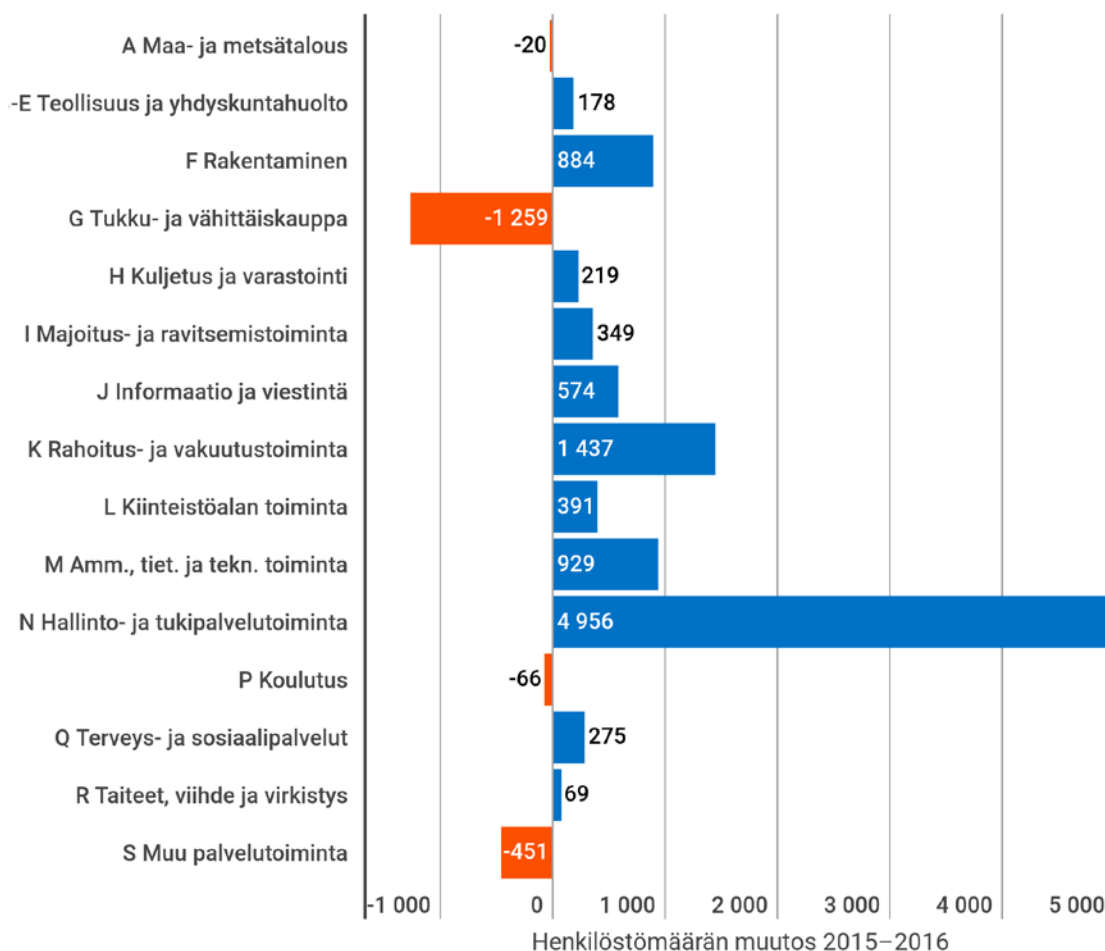
Helsingin seudun suhdannetarkastelun mukaan koko seudulla henkilöstömäärä kasvoi vuodesta 2015 vuoden 2018 alkupuolelle liike-elämän palvelujen¹ toimialoilla lähes 19 ja rakentamisen toimialalla lähes 15 prosenttia.

Henkilöstömäärä laski puolestaan suhteellisesti eniten muun palvelutoiminnan (-8,6 %), kaupan (-3,5 prosenttia) sekä koulutuksen (-3,2 %) alan yrityksissä. Määrällisesti suurimmat henkilöstövähennykset tehtiin tukku- ja vähittäiskaupassa. Vähittäiskaupan yhteenlaskettu henkilöstömäärä väheni 930 henkilöllä ja tukkukaupan 250 henkilöllä. Myös muun palvelutoiminnan eli lähinnä järjestöjen palveluksessa olevien työntekijöiden määrä Helsingissä väheni 450 henkilöllä. Jos katsotaan koko

¹ Liike-elämän palveluiksi lasketaan kiinteistöalan toiminta, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta sekä hallinto- ja tukipalvelut.

Helsingin seudun kehitystä, kaupan alan henkilöstömäärä nousi vuoden 2015 tason yläpuolelle vasta vuonna 2018.

Kuvio 4. Helsingiläisyritysten henkilöstömäärän muutos päätoimialoittain vuodesta 2015 vuoteen 2016

Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri.

Yritysten kokonaisliikevaihdon määrä kasvoi

Yritysten helsinkiläisten toimipaikkojen yhteenlaskettu liikevaihdon määrä oli 79,8 miljardia euroa vuonna 2016. Kaikkien toimialojen yritysten yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2016 oli 6,6 prosenttia korkeampi kuin vuonna 2015. Liikevaihdon määrä kasvoi ensimmäistä kertaa, kun katsotaan ajanjaksoa 2013–2016. Koko Helsingin seudulla liikevaihto näyttää jatkaneen kasvua myös vuoden 2016 jälkeen niin, että verrattaessa vuotta 2018 vuoteen 2015 liikevaihdon määrä on kasvanut noin 15 %.

Kun seurataan taloudellisen aktiivisuuden eroja eri toimialojen välillä, nähdään, että joillakin toimialoilla liikevaihto kasvoi erityisen vahvasti vuonna 2016. Kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli voimakkainta teollisuusyrityksissä (18,5 %), hallinto- ja tukipalveluyrityksissä (10,6 %) sekä taiteen, viihteen ja virkistysalan yrityksissä (7,1 %). Teollisuuden toimialan kasvu hidastuu Helsingin seutua kuvaavien suhdannetilastojen mukaan hieman, mutta on vuoden 2018 alkupuolella yli 15 prosenttia korkeampi kuin vuonna 2015. Liike-elämän palvelujen, joihin hallinto- ja tukipalvelujen toimiala kuuluu, kasvu jatkuu ollen vuoden 2018 alkupuolella jo viidenneksen suurempi kuin vuonna 2015. Liikevaihto puolestaan väheni ainoastaan kuljetus- ja varastointialan yrityksissä (-1,4 %).

2. Suuryritysten merkitys työllistäjinä merkittävä

85 % yrityksistä työllistää alle 5 henkeä

Lähes kaikki Helsingissä toimivat yritykset lukeutuvat pienyrityksiin, joilla henkilöstömäärä jää alle 50:n. Niiden osuus koko yrityskannasta oli 97,5 prosenttia, henkilöstömäärästä 39,8 prosenttia ja liikevaihdosta 38,0 prosenttia (ks. Taulukko 1., Kuvio 5.). Alle viisi henkeä työllistäviä yrityksiä, niin sanottuja mikroyrityksiä, oli yrityskannassa 84,9 prosenttia. Seuraavaan kokoluokkaan, 5–9 henkeä työllistäneet yritykset, kuului helsinkiläisyrityksistä 6,1 prosenttia ja 10–49 työpaikan yritysten osuus oli 6,5 prosenttia.

Keskisuurten yritysten (50–249 työntekijää) osuus pääkaupungin yrityskannasta oli 1,8 prosenttia. Näiden osuus henkilöstöstä oli 20,5 prosenttia ja liikevaihdosta 26,3 prosenttia.

Suuryritykset merkittäviä työllistäjiä

Valtaosa Helsingin yrityksistä on siis kooltaan pieniä. Suurten yritysten merkitys liikevaihdon määrälle ja työllisyydelle on silti merkittävä. Suuryrityksiä, joissa koko yrityksen kokonaishenkilöstömäärä oli vähintään 250, oli Helsingissä vuonna 2015 vain 0,7 prosenttia koko yrityskannasta. Isoimpien yritysten osuus kaikkien yritysten henkilöstömäärästä oli kuitenkin 39,7 prosenttia ja osuus yritysten liikevaihdosta 35,7 prosenttia. Helsingin kymmenen suurinta yritystä työllistivät 9,3 prosenttia kaikissa kaupungin 45 900 yrityksessä työskentelevistä 254 600 henkilöstä.

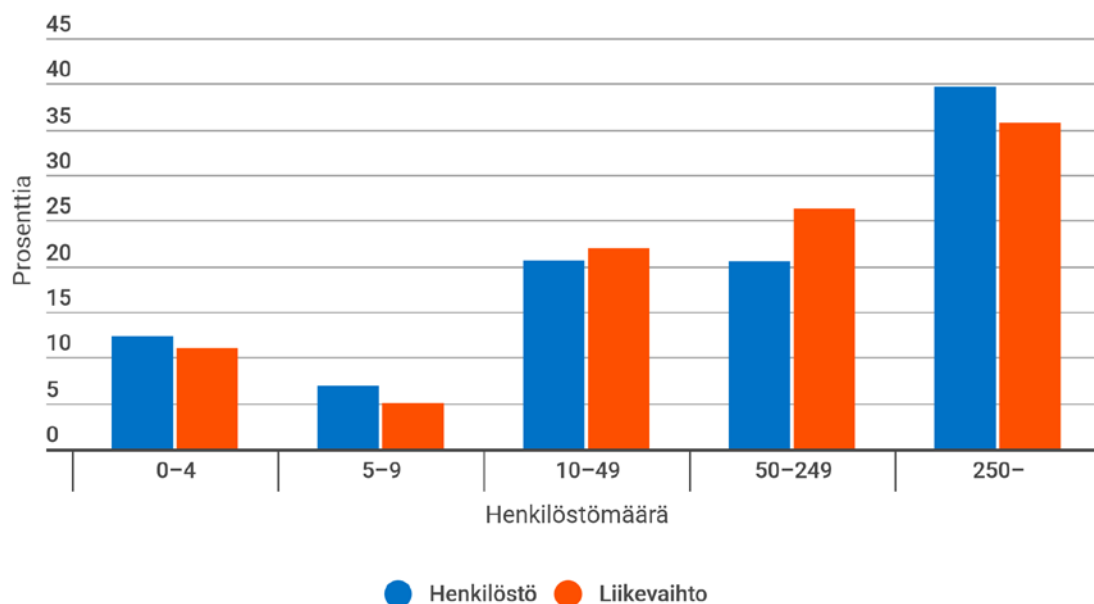
Kaikista maan 585 suuryrityksestä useammalla kuin joka toisella (54,1 prosentilla) oli toimintoja Helsingissä.

Taulukko 1. Helsinkiläisyritysten lukumäärä sekä henkilöstön ja liikevaihdon määrä kokoluokittain vuonna 2016

Kokoluokka, henkilöä	Yritysten määrä	Osuus kaikista yrityksistä (%)	Henkilöstön määrä	Osuus kaikkien yritysten henkilöstöstä (%)	Liikevaihto (milj. €)	Osuus kaikkien yritysten liikevaihdosta (%)
Pienyritykset (0–49)	44 794	97,5	101 211	39,8	30,3	38,0
0–4	38 999	84,9	31 373	12,3	8,7	11,0
5–9	2 792	6,1	17 471	6,9	4,0	5,0
10–49	3 003	6,5	52 367	20,6	17,6	22,0
Keskisuuret yritykset (50–249)	816	1,8	52 182	20,5	21,0	26,3
Suuryritykset (yli 250)	324	0,7	101 159	39,7	28,5	35,7
Yhteensä	45 934	100	254 552	100	79,8	100

Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri.

Kuvio 5. Henkilöstön määrän ja liikevaihdon jakauma yrityksen kokonaishenkilöstömäärän mukaan Helsingissä 2016

Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri.

Energiahuollon yritysten keskimääräinen henkilöstömäärä suurin

Helsingiläisyrittäjien keskimääräinen henkilöstömäärä on 5,5, mutta toimipaikkojen keskikoko vaihtelee huomattavasti toimialojen välillä. Energiahuollon ja hallinto- ja tukipalveluiden toimipaikat ovat keskimäärin varsin suuria; niiden keskimääräiset henkilöstömäärät olivat 20,7 ja 17,8 henkeä. Hallinto- ja tukipalvelutoimialan sisällä voidaan nähdä, että työllistämispalveluiden ja turvallisuusalan yrityksissä toimipaikkojen keskikoko on erityisen suuri (47,5/42,7 henkeä). Myös teollisuudessa (11,8 henkeä), informaatio- ja viestintäalalla (9,8) sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa (9,5) yritykset ovat keskimääräistä suurempia.

3. Hallinto- ja tukipalvelujen toimiala Helsingin suurin työllistäjä

Hallinto- ja tukipalvelut nousivat toimialana vuonna 2016 Helsingin suurimmaksi työllistäjäksi kaupan toimialan sijaan. Hallinto- ja tukipalvelutoiminnan yritykset työllistivät 15 prosenttia yrityssectorilla työskentelevistä Helsingissä, kaupan toimiala 14 prosenttia ja informaatio- ja viestintäala 13 prosenttia. (Ks. Kuvio 6. ja Liitetäulukko 1.)

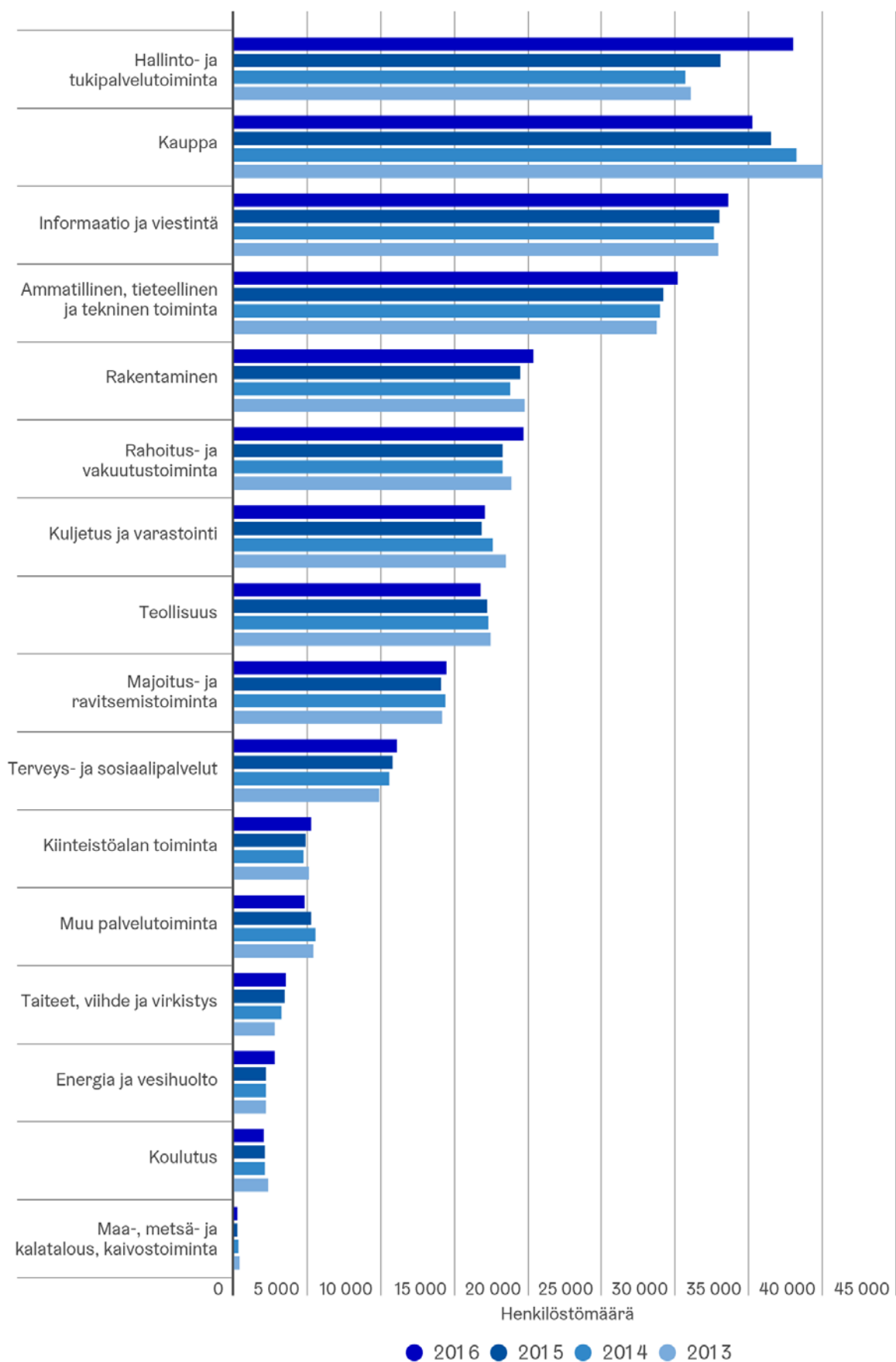
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta

Henkilöstömäärältään yrityssectorin toimialakokonaisuuksista suurin työllistäjä Helsingissä oli hallinto- ja tukipalvelutoiminta. Alan 2 133 yritystä työllistivät 37 975 henkeä ja liikevaihtoa alan yrityksille kertyi 3,7 miljardia euroa. Alan yritysten osuus helsinkiläisyrittäjien henkilöstömäärästä oli 15 prosenttia ja liikevaihdosta viisi prosenttia. Pääkaupunkilaisyrittäjien osuus alan kokonaishenkilöstömäärästä oli 30 prosenttia ja liikevaihdosta 33 prosenttia.

Työllistämistoimintaa harjoittavat yritykset työllistävät 16 800, kiinteistön- ja maisemanhoito 12 800 sekä turvallisuus- vartiointi- ja etsiväpalvelut 3 400 henkilöä. Vuodesta 2015 henkilöstömäärä on kasvanut prosentuaalisesti eniten kiinteistön- ja maisemanhoitopalveluita tarjoavissa yrityksissä. Myös liikevaihdon arvo kasvoi eniten kyseisen alan yrityksissä.

Kuvio 6. Yritysten Henkilöstömäärä toimialoittain Helsingissä vuosina 2013–2015

Lähde: Tilastokeskuksen Yritys- ja toimipaikkarekisterin vuositilasto.

Tukku- ja vähittäiskauppa

Tukku- ja vähittäiskauppa oli vuonna 2016 yrityssektorin toiseksi merkittävin toimiala. Alan 5 812 yritystä työllisti 35 196 henkeä, mikä oli 14 prosenttia Helsingin kaikkien yritysten yhteenlasketusta henkilöstömäärästä. Toimialan osuus kaikkien helsinkiläisyriitysten kokonaisliikevaihdosta oli 33 prosenttia eli 26,5 miljardia euroa. Koko maan kaupan alan yrityksistä 14 prosentilla oli toimipaikkoja Helsingissä ja niiden osuus alan kaikista työpaikoista oli 15 prosenttia sekä osuus liikevaihdosta 23 prosenttia.

Toimiala jakautuu kolmeen tarkempaan luokkaan, joista Helsingissä eniten työllistää vähittäiskauppa (17 200 henkeä). Sitä seuraa tukkukauppa 14 800:llä ja moottoriajoneuvojen kauppa 3 300 työntekijällään. Henkilöstön määrä väheni kaikilla näillä aloilla. Toimialan henkilöstömäärä ja liikevaihdon arvo olivat vuonna 2016 edellisvuotta pienemmät, mutta yritysten määrä kasvoi kaksi prosenttia. Moottoriajoneuvojen myyntiä harjoittavien yritysten liikevaihto kasvoi yhdeksän prosenttia, mutta vähittäis- ja tukkukaupan liikevaihdon määrä laski Helsingissä.

Informaatio ja viestintä

Informaatio ja viestintäala työllisti 33 500 henkilöä vuonna 2016, mikä oli 13 prosenttia yrityssektorin yhteenlasketusta henkilöstömäärästä Helsingissä. Vuonna 2016 alan osuus kaikkien helsinkiläisyriitysten liikevaihdosta oli 13 prosenttia eli 10,4 miljardia euroa. Vuodesta 2015 toimialan yritysten ja henkilöstön määrä sekä liikevaihdon arvo kasvoivat maltillisesti.

Informaatio- ja viestintäalalla toimi Helsingissä kaikkiaan 3 427 yritystä. Helsingin osuus alan kaikista työpaikoista koko maassa oli 41 prosenttia samalla kuin kokonaisliikevaihdosta yli puolet, 53 prosenttia, tuotettiin helsinkiläisten alan yritysten toimipaikoissa. Alan merkittävimmät työllistäjät olivat tietotekniikkapalvelut² (17 500 työpaikkaa), kustannustoiminta (6 500 työpaikkaa) ja televiestintä (4 600 työpaikkaa). Suurinta henkilöstömäärän kasvu edellisestä vuodesta on ollut tietopalvelutoimintaa tarjoavissa yrityksissä: 18 prosenttia edellisvuodesta.

Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta

Neljänneksi eniten henkilöstöä oli ammatillista, tieteellistä ja teknistä toimintaa harjoittavilla yrityksillä. Alan henkilöstömäärä Helsingissä oli 30 100 ja liikevaihdon arvo 5,4 miljardia euroa. Alan 9 200 yrityksen osuus Helsingissä toimivien yritysten henkilöstöstä oli 12 ja liikevaihdosta seitsemän prosenttia, kuten edellisenäkin vuonna. Helsingin osuus toimialan henkilöstömäärästä koko maassa oli 30 ja liikevaihdosta 38 prosenttia.

Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut, arkkitehti- ja insinööripalvelut sekä liikkeenjohdon konsultointi olivat Helsingissä merkittävimmät alan työllistäjät 7 600, 7 200 ja 6 500 työpaikkamäärillään.

4. Ulkomaalaisomisteiset yritykset vahvistuivat

Henkilöstömäärä ja liikevaihto kasvussa

Helsingin ulkomaalaisomisteisten yritysten määrä kasvoi 3,7 prosenttia vuonna 2016 verrattuna vuoteen 2015. Niiden lukumäärä oli 1 726. Näiden yritysten palveluksessa työskenteli 59 200 henkilöä ja niiden liikevaihdon arvo oli 19,1 miljardia euroa. Henkilöstömäärä kasvoi kahdeksalla ja liikevaihto kuudella prosentilla.

Ulkomaalaisomisteisia yrityksiä toimii Helsingissä suhteellisen vähän, niiden määrä on vain 3,8 prosenttia kaikista helsinkiläisyriityksistä. Niiden merkitys yritystoiminnan kannalta on kuitenkin erittäin merkittävä, koska niiden osuus helsinkiläisyriitysten henkilöstömäärästä oli 23,2 prosenttia ja osuus liikevaihdosta 24,0 prosenttia.

Keskimääräinen ulkomaalaisomisteinen yritys on näin huomattavasti suurempi muihin helsinkiläisyriityksiin verrattuna. Kun ulkomaalaistaustaisessa yrityksessä työskentelee keskimäärin 34 henkilöä, työllistää

---

² Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta.

keskimääräinen helsinkiläisyrittäjä 5,5 henkilöä. Vastaavasti liikevaihdon keskimäärä nousi ulkomaalaisomisteisissa yrityksissä 11,1 miljoonaan euroon, mutta oli yrityksissä keskimäärin 1,7 miljoonaa euroa.

Pääkaupunkiseutu ulkomaalaisomisteisten yritysten keskittymä Suomessa

Suomessa toimivien ulkomaalaisomisteisten yritysten toiminta on edelleen vahvasti keskittynyt Helsinkiin ja pääkaupunkiseudulle. Ulkomaalaisomisteisista yrityksistä 38 prosentilla oli toimintoja Helsingissä ja 63 prosentilla pääkaupunkiseudulla vuonna 2016. Helsingin osuus ulkomaalaisomisteisten yritysten henkilöstöstä oli 24 prosenttia sekä liikevaihdosta 23 prosenttia. Koko pääkaupunkiseudun osuus henkilöstöstä oli 43 prosenttia. Suomen ulkomaalaisomisteisten yritysten liikevaihdosta 48 prosenttia tuotettiin Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniaisissa sijaitsevien yritysten toimipaikoissa. (Ks. Liitetaulukko 3.)

Ulkomaalaisomistus keskittyy tietyille toimialoille

Kun ulkomaalaisomistisuuden osuutta eri toimialoilla mitataan henkilöstömäärällä, Helsingissä vuonna 2016 kärkeen nousi turvallisuus- ja vartiointipalvelut, jossa 90 prosenttia koko henkilöstömäärästä oli ulkomaalaisomisteisten yritysten palveluksessa. Muita henkilöstön osuuksien mukaan mitattuna suuria toimialoja olivat moottoriajoneuvojen valmistus (79 %), radio- ja tv-toiminta (77 %), elektroniikkateollisuus (75), vesiliikenne (65 %) sekä tekninen testaus ja analysointi (63 %). Ulkomaalaisomistus on vähäistä painamisen ja tallenteiden jäljentämisessä, sillä kaikki toimialan yritykset olivat suomalaisomistuksessa. Ulkomaalaisomistus oli vähäistä maatalousperäisten aineiden tukkukaupassa, koulutusalan yritystoiminnassa sekä muussa palvelutoiminnassa, joissa vain kaksi prosenttia kokonaishenkilöstöstä työskentelee ulkomaalaisomisteisissa yrityksissä.

Merkittävin määrä työpaikkoja oli informaatio- ja viestintäalan (10 300 työpaikkaa), hallinto- ja tukipalvelutoiminnan (9 700) ja rahoitus- ja vakuutustoiminnan (9 100) ulkomaalaisomisteisissa yrityksissä. Henkilöstömäärällä mitattuna merkittävimmät yritysten kotimaat olivat Ruotsi, 24 100 työpaikkaa³, Yhdysvallat, 5 600 työpaikkaa, ja Sveitsi, 4 100 työpaikkaa⁴.

5. Aloittaneiden yritysten määrä ennallaan

Yrityskannan uudistumisaste korkeampi kuin muualla Suomessa

Helsingissä rekisteröitiin Tilastokeskuksen Aloittaneet ja lopettaneet yritykset -tilaston mukaan 5 630 uutta yritystä vuonna 2016. Se on hieman enemmän kuin vuonna 2015, jolloin perustettiin 5 492 yritystä. Elinkeinokehityksen dynamiikasta kertova yrityskannan uudistumisaste⁵ oli Helsingissä 9,7 prosenttia vuonna 2016. Koko Suomessa yrityskannan uudistumisaste oli alle kahdeksan prosenttia. Korkea uudistumisaste on usein merkki kilpailukyvyn kasvusta yrityskannan sisällä, kun uudet yrittäjät haastavat vanhoja tehostamaan toimintaansa säilyttääkseen kilpailukykyänsä. Samalla se voi stimuloida innovaatioita ja helpottaa uusien teknologioiden käyttöönottoa, mikä kasvattaa talouden tuottavuutta. Toimialoittain yrityskannan uudistumisaste oli Helsingissä vuonna 2016 korkeinta taiteiden, viihteen ja virkistystyksen (15,0 %), majoitus ja ravitsemustoiminnassa (14,6 %), rahoitus- ja vakuutustoiminnan (13,6 %), muun palvelutoiminnan (13,0 %), sekä koulutuksen (13,0 %) alan yrityksissä.

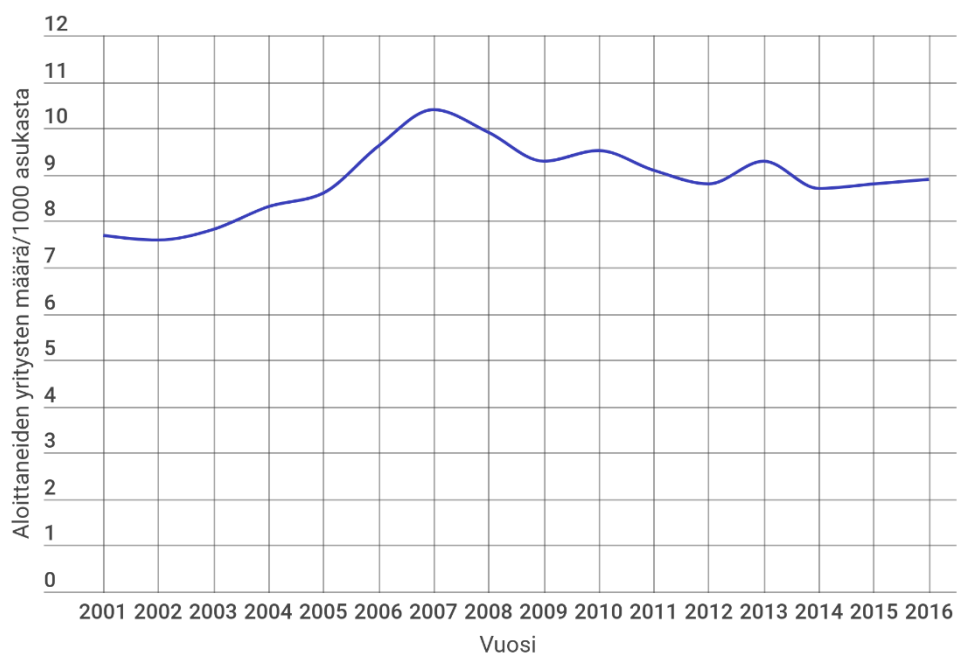
³ Esimerkkejä ruotsalaisomisteisista yrityksistä: Tokmanni, Mehiläinen.

⁴ Esimerkki sveitsiläisomisteisista yrityksistä: ABB Oy, Adecco Finland Oy, Kuehne Nage Oy Ltd.

⁵ *Ns. business birth rate*, aloittaneiden yritysten määrä suhteessa yrityskantaan.

Jos aloittaneiden yritysten määrää suhteutetaan väkilukuun⁶, nähdään, että tällä hetkellä yrityksiä rekisteröidään vähemmän kuin kymmenen vuotta sitten (kuvio 7).

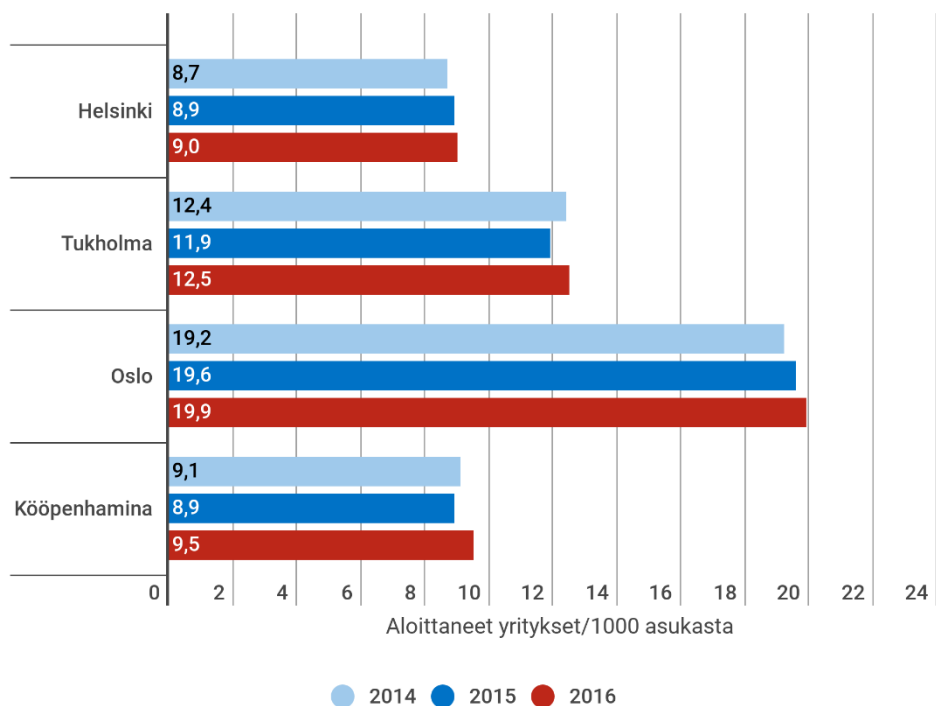
Kuvio 7. Aloittaneiden yritysten määrä tuhatta asukasta kohden Helsingissä vuosina 2001–2016

Lähde: Tilastokeskus, Aloittaneet ja lopettaneet yritykset -tilasto.

Kun verrataan aloittaneiden yritysten määrää suhteutettuna asukaslukuun muissa pohjoismaisissa pääkaupungeissa, nähdään, että Helsingissä yrityksiä rekisteröidään suhteellisen vähän (ks. Kuvio 8.).

Kuvio 8. Aloittaneiden yritysten määrä tuhatta asukasta kohti pohjoismaisissa pääkaupungeissa vuonna 2016

Lähde: Tilastokeskus, Tillväxtanalys/Statistiska Centralbyrån, Oslon kunta ja Danmarks statistik.

⁶ Aloittaneiden yritysten määrä tuhatta asukasta kohden.

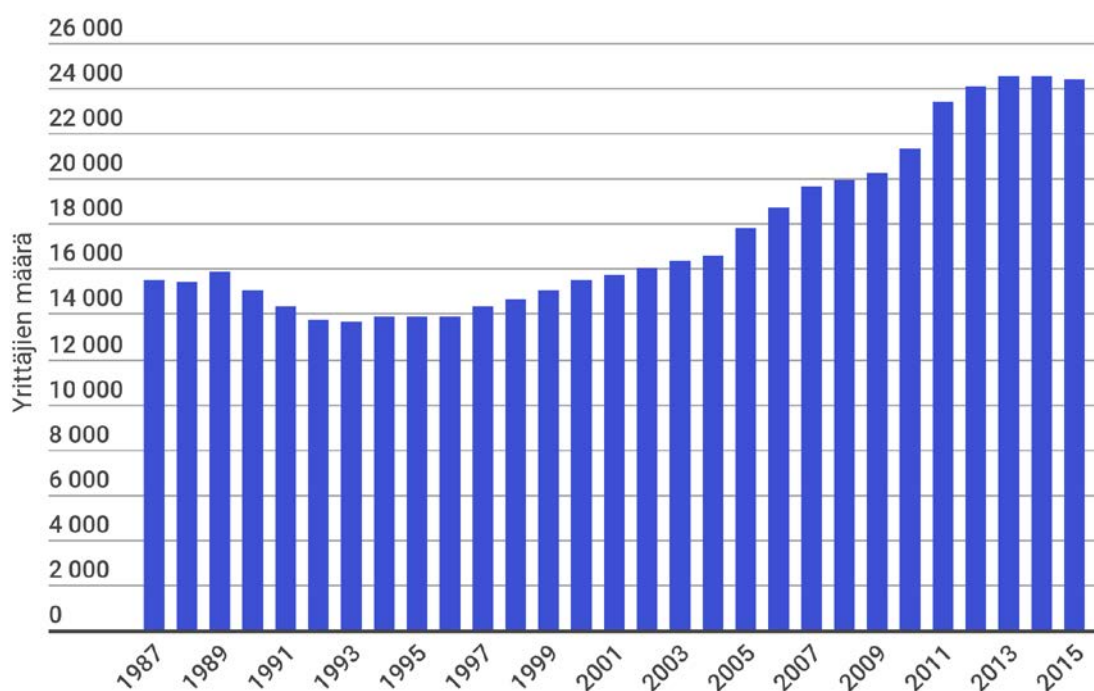
6. Yrittäjyysaste Helsingissä pienempi kuin koko maassa

Yrittäjien määrä hitaassa kasvussa

Helsingiläisten innokkuus ryhtyä yrittäjäksi on vaihdellut suhdanteiden mukaan. Esimerkiksi 1990-luvun alkupuoliskolla Helsingin työmarkkinoilta väheni Tilastokeskuksen mukaan lähes 80 000 työpaikkaa, 21 prosenttia koko työpaikkamäärästä. Samaan aikaan myös monta yritystä haettiin konkurssiin ja yrittäjien lukumäärä väheni 14 prosentilla vuosina 1989–1993. Sen jälkeen yrittäjien määrä on taas noussut Helsingissä tasaisesti kiihtyen vuodesta 2005 lähtien (kuvio 9.).

Suhdanteiden lisäksi lukumäärän muutoksiin ovat vaikuttaneet muutokset lainsäädännössä ja tilastollisissa määrittelyissä. Esimerkiksi yliopistokaupungin apurahansaajat on vuoden 2009 alusta vakuutettu maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesti lakisääteisen työeläketurvan piiriin, minkä seurauksena heidät määritellään nykyisin työssäkäyntitilastossa yrittäjiksi. Jos henkilö työskentelee sekä yrittäjänä että palkansaajana, hänet lasketaan yrittäjäksi, jos yrittäjätulon ja -palkan määrä on suurempi kuin muut palkkatulot. Muun muassa tämä uudistus lisäsi yrittäjien määrää vuonna 2010. (Katainen 2016)

Kuvio 9. Yrittäjien määrä Helsingissä vuosina 1987–2015

Lähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto

Helsingin yrittäjyysaste koko maata matalampi

Yrittäjyysaste kertoo yrittäjien osuuden koko työvoimasta eli 18–74-vuotiaasta väestöstä. Vuonna 2016 Helsingin yrittäjyysaste oli Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan 6,7 prosenttia eli kaupungissa asui 22 842 yrittäjää. Koko Suomessa osuus on korkeampi, 9,1 prosenttia. Yrittäjät ovat tyypillisesti palkansaaajia vanhempia. Ikäluokittain katsottuna yrittäjien osuus helsinkiläisistä on suurin 45–49-vuotiaiden (8,1 %) ja 50–54-vuotiaiden (8,0 %) keskuudessa. Alle 25-vuotiaista (15–24 vuotiaat) yrittäjiä on 1,2 %, yli 65-vuotiaista (65–74 vuotiaat) alle prosentti (0,7 %).

Helsinkiläisten yrittäjien keskuudessa suurimmat ikäryhmät ovat 45–49 vuotiaat, 14,8 % yrittäjistä, sekä 35–39-vuotiaat, 14,2 %. Alle 25-vuotiaiden osuus yrittäjistä on 2,2 prosenttia, eläkeiän ylittäneitä on puolestaan 1,0 % helsinkiläisistä.

Naisten osuus helsinkiläisyrittäjistä on 38 %, mikä on hieman suurempi osuus kuin koko Suomen naispuolisten yrittäjien osuus (34 %) vuonna 2016. Naisten osuus yrittäjistä on kuitenkin laskenut Helsingissä jo kymmenen vuoden ajan. 20–24 -vuotiaista yrittäjistä lähes joka toinen (47,4 %) on nainen.

Yhteenveto

Vuosi 2016 tarkoitti Helsingin yrityskentälle käännettä kasvu-uralle: yritysten määrä, niiden henkilöstömäärä ja etenkin liikevaihto kasvoivat selvästi. Helsingissä toimi lähes 46 000 aktiivista yritystä.

Pohjoismaisessa vertailussa kuitenkin huomataan, että esimerkiksi Oslossa yritysten määrän kasvu oli samana vuonna kaksinkertainen. Toisaalta Norjan yritystoiminta on keskittynyt voimakkaammin maan pääkaupunkiin. Väkilukuun suhteutettuna yritysten määrä on jopa laskenut hieman, toisin kuin Tukholmassa ja Oslossa.

Yritysten henkilöstömäärä kasvoi vuonna 2016 edellisvuoteen verrattuna 3,4 %. Tämä tarkoittaa lähes 8 500 henkilön kasvua. Vahvimmin kasvoivat hallinto- ja tukipalvelutoiminnan toimialalla työskentelevät yritykset, joissa henkilöstömäärä kasvoi 15 prosenttia. Myös kiinteistöalalla ja rahoitus- ja vakuutustoiminnan toimialalla henkilöstön määrä lisääntyi noin kahdeksan prosenttia. Henkilöstömäärä puolestaan laski suhteellisesti eniten muun palvelutoiminnan, kaupan ja koulutusalan toimialoilla. Määrällisesti suurinta henkilöstön vähenemistä koettiin kaupan, erityisesti vähittäiskaupan yrityksissä.

Helsinkiläisyriitysten liikevaihto oli 6,6 prosenttia edellisvuotta korkeampi vuonna 2016. Suhteellisesti suurinta kasvua koettiin teollisuus-, hallinto- ja tukipalvelu- sekä taiteen, viihteen ja virkistysten toimialan yrityksissä. Liikevaihdon määrä väheni vain kuljetus- ja varastointialan yrityksissä.

97,5 prosenttia helsinkiläisyriityksistä työllistää alle 50 henkilöä eli ne luetaan pienyrityksiksi. Suuryrityksiä on yrityskannasta alle prosentin, mutta niiden osuus kaikkien yritysten henkilöstömäärästä on 40 prosenttia. Yli puolet Suomen suuryrityksistä toimii Helsingissä.

Helsinkiläisyriityksen keskimääräinen henkilöstömäärä on 5,5, mutta tietyillä aloilla yritykset ovat kooltaan suurempia. Energianhuollon toimialalla yrityksissä työskentelee keskimäärin 21 ihmistä ja hallinto- ja tukipalveluiden toimialalla 18. Viimeksi mainitun toimialan kuuluvien työllistämispalveluiden ja turvallisuusalan yrityksissä keskimääräinen henkilöstömäärä on yli 40.

Toimialoista suurin työllistäjä on pitkään ollut kauppa, mutta vuonna 2016 ykkössijalle nousi hallinto- ja tukipalvelut. Kolmanneksi eniten työllisti informaatio- ja viestintäala. Hallinto- ja tukitoimintapalelujen toimialalla eniten työllistivät työllistämistoimintaa harjoittavat yritykset.

Ulkomaalaisomisteiset yritykset ja niiden henkilöstö kasvoivat voimakkaasti vuonna 2016. Helsingissä toimi yli 1 700 ulkomaalaisomisteista yritystä ja niiden palveluksessa oli 59 000 henkilöä.

Ulkomaalaisyritykset ovat selvästi suurempi kuin muut helsinkiläisyriitykset: niiden keskimääräinen henkilöstön koko on 34 henkilöä. Lähes joka kolmas ulkomaalaistaustainen yritys Suomessa toimi Helsingissä.

Ulkomaalaistaustaiset yritykset ovat erityisen merkittäviä työllistäjiä turvallisuus- ja vartiointipalvelujen sekä radio- ja tv-toiminnan toimialoilla. Yritysten yleisimmät kotimaat olivat Ruotsi, Yhdysvallat ja Sveitsi.

Helsingin yrityskannan uudistumisaste on hieman korkeampi kuin koko Suomessa yhteensä. Korkeampi uudistumisaste viittaa kilpailukyvyn kasvusta yritysten välillä. Helsingissä korkeimmat uudistumisasteet olivat taiteiden, viihteen ja virkistykseen, majoitus- ja ravitsemistoiminnan sekä rahoitus- ja vakuutustoiminnan toimialoilla.

Vaikka yritystoiminta kasvaa, rekisteröitiin vuonna 2016 vähemmän yrityksiä asukaslukuun suhteutettuna kuin kymmenen vuotta aikaisemmin. Viimeisen kolmen vuoden aikana suhdeluku on kuitenkin kasvanut. Pohjoismaisessa vertailussa Helsinki tavoittelee Kööpenhaminaan, mutta on selvästi jäljessä Osloa ja Tukholmaa.

Yrittäjyysaste, eli yrittäjien osuus työvoimasta, on Helsingissä alempi kuin koko Suomessa. Alle seitsemän prosenttia helsinkiläisistä toimi yrittäjinä. Hieman korkeampi osuus löytyi 45–54-vuotiaiden ikäryhmästä. Naisten osuus yrittäjistä on laskenut jo kymmenen vuoden ajan ja oli vuonna 2016 38 prosenttia. 20–24-vuotiaista yrittäjistä kuitenkin lähes joka toinen oli nainen.

Liitetaulukko 1. Yritysten määrä, henkilöstön määrä ja liikevaihto toimialoittain Helsingissä sekä niiden osuus koko maasta 2016

Toimiala (TOL 2008)	Yritykset		Henkilöstö		Liikevaihto		Osuus koko maasta		
	Luku- määrä	%	Henkeä	%	Milj. €	%	Yrityk- set	Henki- löstö	Liike- vaihto
Kaikki toimialat yhteensä	45 934	100	254 553	100	79 753	100	12,9	17,9	20,6
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	1 141	2,5	204	0,1	38	0,0	1,6	0,4	1,7
C Teollisuus	1 445	3,1	16 769	6,6	13 935	17,5	7,1	5,8	11,4
<i>Siitä</i>									
10-12 Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	112	0,2	2 529	1,0	625	0,8	6,4	7,6	5,8
13 Tekstiilien valmistus	56	0,1	287	0,1	60	0,1	8,4	13,3	15,2
14 Vaatteiden valmistus	134	0,3	537	0,2	106	0,1	14,8	19,2	17,4
18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	223	0,5	1 014	0,4	141	0,2	23,4	15,6	13,1
19-21 Öljytuotteiden, kemiallisten tuotteiden ja lääkeaineitten valmistus	45	0,1	823	0,3	1 386	1,7	13,4	4,5	8,4
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	52	0,1	481	0,2	157	0,2	7,3	4,2	5,4
24-25 Metallien jalostus, metallituotteiden valmistus	115	0,3	1 303	0,5	618	0,8	2,5	2,7	3,5
26 Elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	78	0,2	2 027	0,8	720	0,9	13,7	10,2	5,7
27 Sähkölaitteiden valmistus	38	0,1	3 284	1,3	1 606	2,0	9,4	21,6	31,5
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	70	0,2	1 191	0,5	320	0,4	5,3	2,8	2,1
29-30 Moottoriajoneuvojen ja kuluneuvojen valmistus	42	0,1	735	0,3	186	0,2	7,4	5,5	5,1
31 Huonekalujen valmistus	75	0,2	241	0,1	23	0,0	8,7	4,1	2,1
32 Muu valmistus	199	0,4	710	0,3	103	0,1	15,4	17,4	15,4

Toimiala (TOL 2008)	Yritykset		Henkilöstö		Liikevaihto		Osuus koko maasta		
	Lukumäärä	%	Henkeä	%	Milj. €	%	Yritykset	Henkilöstö	Liikevaihto
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	130	0,3	568	0,2	74	0,1	4,7	3,6	2,9
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	84	0,2	1 861	0,7	2 672	3,4	9,0	15,4	20,7
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	50	0,1	913	0,4	412	0,5	3,4	10,8	14,7
F Rakentaminen	3 021	6,6	20 305	8,0	5 181	6,5	7,4	13,0	15,8
41 Talonrakentaminen	1 676	3,6	10 345	4,1	3 215	4,0	9,5	18,4	21,8
42 Maa- ja vesirakentaminen	103	0,2	1 638	0,6	605	0,8	7,7	10,0	12,7
43 Erikoistunut rakennustoiminta	1 242	2,7	8 323	3,3	1 360	1,7	5,7	9,9	10,3
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen kauppa ja korjaus	5 812	12,7	35 196	13,8	26 509	33,2	13,6	14,8	23,0
45 Moottoriajoneuvojen kauppa ja korjaus	555	1,2	3 275	1,3	1 391	1,7	5,9	8,9	8,5
46 Tukkukauppa	2 799	6,1	14 772	5,8	20 264	25,4	20,2	19,9	32,9
47 Vähittäiskauppa	2 458	5,4	17 150	6,7	4 854	6,1	12,6	13,5	13,0
H Kuljetus ja varastointi	1 784	3,9	17 021	6,7	3 082	3,9	8,7	14,1	13,7
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	1 333	2,9	7 688	3,0	1 081	1,4	7,4	11,5	11,8
50 Vesiliikenne	61	0,1	2 636	1,0	843	1,1	19,1	35,1	34,8
52 Varastointi	330	0,7	2 794	1,1	807	1,0	17,2	12,1	13,2
53 Posti- ja kuriiritoiminta	45	0,1	3 896	1,5	332	0,4	13,5	20,9	20,0
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	1 868	4,1	14 417	5,7	1 602	2,0	15,5	24,9	24,6
55 Majoitus	124	0,3	1 895	0,7	360	0,5	6,3	19,6	24,2
56 Ravitsemistoiminta	1 744	3,8	12 522	4,9	1 242	1,6	17,3	25,9	24,7
J Informaatio ja viestintä	3 427	7,5	33 549	13,2	10 417	13,1	33,7	41,5	52,7

Toimiala (TOL 2008)	Yritykset		Henkilöstö		Liikevaihto		Osuus koko maasta		
	Lukumäärä	%	Henkeä	%	Milj. €	%	Yritykset	Henkilöstö	Liikevaihto
58 Kustannustoiminta	368	0,8	6 465	2,5	1 606	2,0	37,7	46,3	53,5
59 Elokuva- ja tv-ohjelmatuotanto, musiikin kustantaminen	806	1,8	2 548	1,0	445	0,6	47,8	71,8	71,6
60 Radio- ja televisioitoiminta	27	0,1	453	0,2	562	0,7	40,9	67,5	92,1
61 Televiestintä	133	0,3	4 567	1,8	2 292	2,9	30,5	42,2	50,7
62 Ohjelmistot ja konsultointi	1 839	4,0	17 513	6,9	4 862	6,1	29,4	37,9	51,9
63 Tietopalvelutoiminta	254	0,6	2 003	0,8	649	0,8	34,2	35,5	39,6
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	2 914	6,3	19 654	7,7	33	0,0	37,1	47,0	72,3
64,66 Rahoituspalvelut	2 855	6,2	17 400	6,8	-	0,0	36,9	53,0	-
L Kiinteistöalan toiminta	4 487	9,8	5 228	2,1	4 286	5,4	16,4	26,4	46,8
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	9 206	20,0	30 095	11,8	5 397	6,8	25,7	30,3	37,7
69 Lakiasia- ja laskentatoimen palvelut	1 263	2,7	7 627	3,0	1 150	1,4	19,5	37,5	48,9
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	3 102	6,8	6 484	2,5	1 263	1,6	33,0	42,3	48,9
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut	1 268	2,8	7 160	2,8	949	1,2	15,6	17,6	17,5
72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen	147	0,3	942	0,4	263	0,3	24,5	22,9	33,6
73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus	1 146	2,5	4 642	1,8	1 247	1,6	32,3	52,3	71,1
74 Muut erikoistuneet palvelut liikelämälle	2 089	4,5	2 974	1,2	494	0,6	31,8	36,9	42,0
75 Eläinlääkintäpalvelut	191	0,4	266	0,1	32	0,0	16,7	12,6	13,6
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	2 133	4,6	37 975	14,9	3 663	4,6	15,3	29,8	32,7

Toimiala (TOL 2008)	Yritykset		Henkilöstö		Liikevaihto		Osuus koko maasta		
	Luku- määrä	%	Henkeä	%	Milj. €	%	Yrityk- set	Henki- löstö	Liike- vaihto
77 Vuokraus- ja leasingtoiminta	170	0,4	859	0,3	451	0,6	13,4	18,4	22,7
78 Työllistämistoiminta	354	0,8	16 810	6,6	843	1,1	25,7	35,2	38,0
79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta	230	0,5	1 167	0,5	828	1,0	16,0	32,2	55,3
80 Turvallisuus- ja vartiointipalvelut	80	0,2	3 414	1,3	256	0,3	13,1	34,5	32,7
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	910	2,0	12 804	5,0	797	1,0	11,8	24,7	22,7
82 Hallinto- ja tuki- palvelut liike- elämälle	389	0,8	2 921	1,1	489	0,6	25,2	29,5	40,6
P Koulutus	764	1,7	2 002	0,8	244	0,3	21,0	25,3	30,9
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	3 135	6,8	11 061	4,3	1 196	1,5	17,0	15,4	18,0
86 Terveyspalvelut	2 919	6,4	7 748	3,0	978	1,2	19,1	21,9	23,1
87 Sosiaalihuollon laitospalvelut	43	0,1	1 962	0,8	143	0,2	4,1	7,4	7,6
88 Sosiaalihuollon avopalvelut	173	0,4	1 350	0,5	75	0,1	8,1	13,4	13,6
R Taiteet, viihde ja virkistys	1 711	3,7	3 498	1,4	680	0,9	23,7	22,2	13,8
90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta	1 173	2,6	1 197	0,5	275	0,3	36,2	40,2	55,4
93 Urheilutoiminta ja virkistyspalvelut	523	1,1	1 871	0,7	237	0,3	13,4	18,4	20,9
S Muu palvelutoiminta	2 930	6,4	4 797	1,9	398	0,5	15,1	22,7	22,3
94 Järjestöjen toiminta	286	0,6	1 806	0,7	85	0,1	37,8	58,9	45,2
95-96 Tietokoneiden ja kotitalousta- varoiden korjaus	2 644	5,8	2991	1,2	314	0,4	14,2	16,6	19,6
B, T, U, X Kaivostoi- minta, muu ja tuntematon	22	0,0	8	0,0	10	0,0	11,0	0,1	0,7

Liitetaulukko 2. Yritysten henkilöstömäärä ja liikevaihto toimialoittain Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla sekä osuus koko maasta 2016

Toimiala (TOL 2008)	Helsinki				Pääkaupunkiseutu			
	Henkilös- tömäärä	Liike- vaihto	Osuus koko maasta		Henkilös- tömäärä	Liike- vaihto	Osuus koko maasta	
			Milj. €	Henki- löstö			Milj. €	Henki- löstö
Kaikki toimialat yhteensä	254 553	79 753	17,9	20,6	421 594	151 315	29,6	39,1
C Teollisuus	16 769	13 935	5,8	11,4	41 281	30 889	14,3	25,4
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jääh- dytysliiketoiminta	1 861	2 672	15,4	20,7	3 629	4 594	30,1	35,6
E Vesi-, jätevesi- ja jätehuolto	913	412	10,8	14,7	1 612	680	19,1	24,3
F Rakentaminen	20 305	5 181	13,0	15,8	38 140	10 122	24,4	30,9
G Kauppa	35 196	26 509	14,8	23,0	74 456	55 449	31,3	48,1
H Kuljetus ja varastointi	17 021	3 082	14,1	13,7	37 285	9 742	31,0	43,2
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	14 417	1 602	24,9	24,6	19 965	2 329	34,5	35,8
J Informaatio ja viestintä	33 549	10 417	41,5	52,7	46 836	13 344	57,9	67,5
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	19 654	33	47,0	72,3	23 509	33	56,3	72,5
L Kiinteistöalan toiminta	5 228	4 286	26,4	46,8	7 012	5 202	35,4	56,8
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	30 095	5 397	30,3	37,7	43 669	7 385	43,9	51,6
N Hallinto- ja tuki- palvelutoiminta	37 975	3 663	29,8	32,7	51 000	5 309	40,0	47,4
P Koulutus	2 002	244	25,3	30,9	2 860	338	36,2	42,9
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	11 061	1 196	15,4	18,0	17 071	1 774	23,8	26,6
R Taiteet, viihde ja virkistys	3 498	680	22,2	13,8	5 988	3 410	38,1	69,1
S Muu palvelu- toiminta	4 797	398	22,7	22,3	6 530	575	30,9	32,2
A, B, T, U, X Maa- talous, alkutuot- tanto, muu ja tuntematon	212	48	0,4	1,3	751	141	1,3	3,7

Liitetaulukko 3. Ulkomaalaisomisteisten yritysten henkilöstömäärä ja sen osuus koko kaikkien yritysten henkilöstömäärästä toimialoittain Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla 2016

Toimiala (TOL 2008)	Helsinki		Pääkaupunkiseutu	
	<i>Henkilöstön lukumäärä</i>	<i>Osuus toimialan koko henkilöstöstä, %</i>	<i>Henkilöstön lukumäärä</i>	<i>Osuus toimialan koko henkilöstöstä, %</i>
Kaikki toimialat yhteensä	59 172	23,2	103 207	24,5
C Teollisuus	6 164	36,8	12 660	30,7
10-12 Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan valmistus	451	17,8	1 142	18,9
19-21 Kemiallisten tuotteiden ja lääkeaineitten valmistus	108	13,1	1 377	27,0
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	364	75,7	545	71,1
26-27 Elektronisten ja sähkölaitteiden valmistus	3 975	74,9	6 669	49,0
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	244	20,5	918	23,3
29-30 Moottoriajoneuvojen valmistus	585	79,6	590	71,6
13-17, 22, 24-25, 31-33 Muu teollisuus	438	9,3	946	10,5
D-E Energia- ja vesihuolto	185	6,7	662	12,6
F Rakentaminen	3 055	15,0	4 315	11,3
41 Talonrakentaminen	1 986	19,2	2 136	12,7
42 Maa- ja vesirakentaminen	508	31,0	1 075	28,6
43 Erikoistunut rakennustoiminta	562	6,8	1 104	6,3
G Kauppa	7 308	20,8	22 779	30,6
45 Moottoriajoneuvojen kauppa ja korjaus	451	13,8	2 020	22,5
46 Tukkukauppa	4 265	28,9	14 736	40,7
47 Vähittäiskauppa	2 592	15,1	6 024	20,6
H Kuljetus ja varastointi	3 207	18,8	8 753	23,5
49 Maaliikenne	478	6,2	2 421	17,8
50 Vesiliikenne	1 738	65,9	1 971	68,3
52 Varastointi	784	28,1	3 146	30,4
53 Posti- ja kuriiritoiminta	204	5,2	490	8,1
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	1 342	9,3	2 210	11,1
J Informaatio ja viestintä	10 257	30,6	14 394	30,7
58 Kustannustoiminta	751	11,6	1 258	17,0
59 Elokuva- ja tv-ohjelmatuotanto, musiikin kustantaminen	821	32,2	859	31,9

Toimiala (TOL 2008)	Helsinki		Pääkaupunkiseutu	
	Henkilöstön lukumäärä	Osuus toimialan koko henkilöstöstä, %	Henkilöstön lukumäärä	Osuus toimialan koko henkilöstöstä, %
60 Radio- ja televisiotoiminta	350	77,3	371	78,1
61 Televiestintä	1 849	40,5	2 157	39,7
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	6 087	34,8	8 792	32,2
63 Tietopalvelutoiminta	398	19,9	956	27,3
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	9 088	46,2	9 995	42,5
64,66 Rahoituspalvelut	8 635	49,6	9 531	49,5
65 Vakuutus- ja eläkevakuutus-toiminta	453	20,1	464	10,9
L Kiinteistöalan toiminta	1 190	22,8	1 407	20,1
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	5 534	18,4	8 715	20,0
70 Liikkeenjohdon konsultointi	1 379	21,3	1 587	17,2
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut	2 004	28,0	4 142	29,4
73 Mainostoiminta ja markkina-tutkimus	1 084	23,4	1 506	26,6
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	283	9,5	371	9,4
69, 72,75 Lakiasiain palvelut ja tutkimus; Eläinlääkintä	785	8,9	1 109	10,3
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	9 671	25,5	13 015	25,5
78 Työllistämistoiminta	2 717	16,2	2 796	13,5
79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta	627	53,7	827	50,0
80 Turvallisuus- ja vartiointipalvelut	3 062	89,7	4 764	88,1
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	859	29,4	1 083	29,5
77, 81 Vuokraustoiminta; kiinteistönhoito	2 408	17,6	3 545	18,1
P Koulutus	49	2,4	119	4,2
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1 790	16,2	3 479	20,4
S Muu palvelutoiminta	140	2,9	299	4,6
A-B, O, R,T, U, X Muu ja tuntematon	191	5,1	405	6,0

Laatuseloste

Aineisto

Aineisto on suurimmaksi osaksi peräisin Tilastokeskuksen yritysrekisteristä. Yritysrekisteriin tiedot kerätään pääasiassa kahdesta lähteestä: verohallinnon rekistereistä ja Tilastokeskuksen omista tiedusteluista. Vuotta 2016 koskevat tiedot eivät ole vertailukelpoisia vuotta 2012 ja sitä aiempia vuosia koskevien tietojen kanssa.

Muut aineistot

Tilastokeskuksen Aloittaneet ja lopettaneet yritykset -tilasto

Tilastokeskuksen suhdannepalvelu/Helsingin seudun suunnat

Tilastokeskuksen Työssäkäyntitilasto: Yrittäjät

Kööpenhaminan tiedot: Danmarks statistik

Tukholman tiedot: Statistiska centralbyrån, Tillväxtanalys

Oslo tiedot: Oslo kommune, Statistisk sentralbyrå

Lähteet

Katainen, Antti (2016): Yrittäjien lukumäärä polkenut paikallaan. Julkaisussa *Tieto&trendit* 5/2016, Tilastokeskus.

Käsitteet, määritelmät ja luokitukset

Määritelmät: Katso Tilastokeskuksen Yritysrekisterin tietosisällöistä

<http://www.stat.fi/tup/yritysrekisteri/tietosisalto.html>

Edelliset tiedot

Helsingin kaupungin Tietokeskus, Tilastoja 2017:33

Tiedot löytyvät myös Helsingin kaupungin tietokeskuksen nettijulkaisusta Elinkeinot ja työmarkkinat Helsingissä, <http://www.elinkeinothelsingissa.fi>.

2017:1	Helsingin ulkomaalaistaustainen väestö vuonna 2016
2017:2	Population with foreign background in Helsinki 2016
2017:3	Toimitilamarkkinat Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla 2016
2017:4	Korkea-asteen koulutus Helsingissä
2017:5	Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudulla tammi-joulukuussa 2016
2017:6	Rakentaminen Helsingissä 2016
2017:7	Osakeasuntojen hinnat Helsingissä loka–joulukuussa 2016
2017:8	Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 4. vuosineljänneksellä 2016
2017:9	Asuntojen vuokrat Helsingissä loka–joulukuussa 2016
2017:10	Rakentaminen Helsingissä 2016 sekä rakentamisen aikasarjoja
2017:11	Asuntojen vuokrat Helsingissä 2016
2017:12	Työmarkkinat Helsingissä vuonna 2016
2017:13	Rakentaminen Helsingissä vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä
2017:14	Osakeasuntojen hinnat Helsingissä tammi–maaliskuussa 2017
2017:15	Asuntojen vuokrat Helsingissä tammi–maaliskuussa 2017
2018:16	Yksityishenkilöiden tulot ja verot Helsingissä vuonna 2016

TIEDUSTELUT

Anu Henriksson,
puh. 09 310 36520

SÄHKÖPOSTI

etunimi.sukunimi@hel.fi

JULKAISIJA

Helsingin kaupunki,
kaupunginkanslia,
kaupunkitutkimus ja -tilastot

ISSN 2489-4311